

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Mākslīgais intelekts Eiropai”

(2019/C 168/03)

Ziņotājs:	Jan TREI (EE/PPE), Vīmsi pagasta padomes loceklis
Atsauces dokuments:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Mākslīgais intelekts Eiropai” COM(2018) 237 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē paziņojumu “Mākslīgais intelekts Eiropai” un pilnībā atbalsta mērķi izveidot kopīgu pieeju, lai palielinātu ieguldījumus, sagatavotos sociāli ekonomiskajām pārmaiņām, palielinātu mākslīgā intelekta darbības juridisko noteiktību un izstrādātu ētikas pamatnostādnes; tomēr pauž nožēlu par to, ka šo pamatnostādņu projekta apspriešanai Eiropas Komisija atvēlējusi ļoti maz laika⁽¹⁾;
2. piekrīt Eiropas Komisijas viedoklim par ārkārtējām vēsturiskām pārmaiņām, ko nosaka mākslīgā intelekta attīstība; uzsver, cik svarīgs var būt mākslīgais intelekts Eiropas Savienības konkurētspējas, iekļautības un ilgtspējas vairošanā un tādējādi palīdzēt sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) un uzlabot eiropiešu dzīves kvalitāti;
3. mudina Eiropas Savienību izmantot iespēju automatizēt procesus un atkārtotus uzdevumus, izmantojot mašīnas un mākslīgo intelektu, kas spēj izpildīt uzdevumus daudz plašākā mērogā un daudz ātrāk nekā cilvēks. Vienlaikus Komiteja brīdina par briesmām, ko rada neuzraudzīta mašīnmācīšanās un automatizēta lēmumu pieņemšana, kas apdraud cilvēcisko dimensiju un cilvēka sniegto pievienoto vērtību;
4. uzsver, ka mākslīgais intelekts patlaban rada un arī turpmāk radīs būtisku pārveidi ekonomikā un sabiedrībā, un tāpēc piekrīt tam, ka ir vajadzīgs skaidrs Eiropas satvars mākslīgā intelekta jomā;
5. piekrīt viedoklim, ka politikas veidotājiem ir jānodrošina mākslīgā intelekta vides un ekosistēmas ētikas pamatnostādņu izstrāde. Tomēr Komiteja norāda, ka ir steidzami nepieciešami tiesību aktu priekšlikumi Eiropas līmenī;
6. norāda uz publiskā sektora (ES, valsts, reģionālā un vietējā līmeņa) un privātā sektora kopīgajiem pūliņiem līdz 2020. gadam un arī turpmāk pakāpeniski palielināt ieguldījumu kopapjomu;
7. uzsver, ka labāka mijiedarbība starp dažādiem ES politikas pasākumiem un programmām (piemēram, ESIF, Eiropas strukturālo un investīciju fondu, programmas “Apvārsnis Eiropa”, programmas “Digitālā Eiropa”, Erasmus) ir svarīga mākslīgā intelekta attīstībai;

(1) <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/draft-ethics-guidelines-trustworthy-ai>

8. uzskata, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām tuvākajos gados būtu jāpalīdz radīt apstākļus un labvēlīgu vidi, kas stimulētu ieguldījumus mākslīgajā intelektā, un šis darbs būtu jākoordinē valstu un ES līmenī, lai eiropiešiem sniegtu iespēju kļūt gan par inovāciju radītājiem, gan patērētājiem;

9. norāda, ka līdztekus ieguldījumiem mākslīgajā intelektā ir jāpielāgo tiesiskā sistēma, jāprecizē mākslīgā intelekta mijiedarbība ar sabiedriskajiem pakalpojumiem un jāizstrādā regulatīvā pieeja datu izmantošanai gan vispār, gan publiskajā telpā, kā arī jānodrošina plašas sabiedrības, darba ņēmēju, uzņēmēju, pārvaldes darbinieku un jauno paaudžu apmācība;

10. atgādina par Tallinas deklarācijā ietvertajām e-pārvaldes saistībām ⁽²⁾ un norāda, ka mākslīgā intelekta ieviešana e-pārvaldē var palielināt visas ES efektivitāti un sabiedrisko pakalpojumu pārredzamību un pieejamību;

11. uzsver, ka svarīgi ir palielināt pētniecības ieguldījumus ražošanas automatizācijā ar mākslīgā intelekta palīdzību, kā arī būtiski palielināt ražīgumu visos Eiropas reģionos;

12. norāda, ka mākslīgais intelekts un ar to saistītie ieguldījumi revolucionārā inovācijā ir nopietni jāņem vērā visaugstākajā politikas līmenī, lai palielinātu Eiropas konkurētspēju un Eiropas iedzīvotāju labklājību;

13. atzinīgi vērtē darbu pie ieguldījumu veicināšanas mākslīgajā intelektā gan pašreizējā periodā, gan nākamās daudzgadu finanšu shēmas priekšlikumos, taču pauž bažas, ka ierosinātā summa nav pietiekami liela, lai īstenotu turpmākos uzdevumus un reaģētu uz citu pasaules valstu politiku;

14. pauž nožēlu, ka ierosinātā stratēģija nav dalībvalstīm saistoša, kaut gan mākslīgais intelekts ir ļoti svarīgs ekonomikas izaugsmes elements. Ja Eiropa vēlas nopietni pievērsties mākslīgajam intelektam, ir vajadzīgas reālas daudzlīmeņu politiskas un finansiālas saistības;

15. īpaši uzsver nepieciešamību mākslīgā intelekta attīstīšanas nolūkā labāk saskaņot dažādus ES politikas pasākumus un programmas (piemēram, ESIF, Eiropas strukturālo un investīciju fondu, programmu "Apvārsnis Eiropa", programmu "Digitālā Eiropa" un Erasmus), un tādēļ aicina izstrādāt skaidru redzējumu par to;

16. uzsver nepieciešamību izstrādāt elastīgākus mehānismus mākslīgā intelekta ieviešanas un inovācijas finansēšanas jomā, jo šī joma ļoti strauji attīstās, un ilglaicīgi plānotie finanšu mehānismi nenodrošina pietiekamu elastību, lai reaģētu uz šīm pārmaiņām;

17. piekrīt, ka publiskajā sektorā un sabiedrības interešu jomās ir ļoti svarīgi nodrošināt sadarbības un digitālo spēju efektīvāku izmantošanu, tostarp mākslīgā intelekta jomā;

18. norāda, ka paziņojumā paredzēti kopīgi publiskā sektora (dalībvalstu un ES līmeņa) un privātā sektora centieni veicināt ES tehnoloģiskās un rūpnieciskās spējas un mākslīgā intelekta izmantošanu visās ekonomikas nozarēs;

19. taču norāda, ka šajā darbībā nav ņemts vērā publiskais sektors vietējā un reģionālajā līmenī, un uzskata, ka abi minētie pārvaldības un administrācijas līmeņi būtu jāņem vērā, jo no tiem ir lielā mērā atkarīgi ieguldījumi mākslīgajā intelektā, un tie veicina ieguldījumus un attīstīta mākslīgā intelekta ekosistēmas attiecīgajā teritorijā;

⁽²⁾ Tallinas deklarācijā par e-pārvaldi, ko pieņēma ministru sanāksmē 2017. gada 6. oktobrī, Igaunijas prezidentūras laikā.

20. šajā sakarā uzsver, ka svarīgi ir uzlabot reģionu sadarbību ar pārdomātas specializācijas stratēģiju palīdzību. Tas nozīmē sadarbību reģionu robežās un starp reģioniem, balstoties uz rūpniecības, pētniecības un inovācijas dalībnieku sadarbības un līdzdalības procesiem, kuri sekmē inovāciju pēc pieprasījuma un kopīgus risinājumus, kas var veicināt arī mākslīgo intelektu kā publiskajā, tā arī privātajā sektorā;
21. šajā sakarā uzskata, ka reģionālo inovācijas ekosistēmu un inovācijas centru izveide var sniegt ievērojamu ieguldījumu virzībā uz efektīvu teritoriālo savienojumu radīšanu un ES konkurētspējas un kohēzijas veicināšanā;
22. atbalsta ideju izveidot plašu platformu – Eiropas mākslīgā intelekta aliansi, kuras darbība aptvertu visus mākslīgā intelekta aspektus un vairākas ieinteresēto personu grupas, un norāda, ka tās darbā ir jāiesaista arī vietējā un reģionālā līmeņa ieinteresēto personu grupas;
23. atzinīgi vērtē ideju sekmēt Eiropas mākslīgā intelekta alianses sadarbību ar Eiropas Parlamentu, dalībvalstīm, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Eiropas Reģionu komiteju;
24. piekrīt domai, ka ir jāatbalsta tādas izmēģinājumu un eksperimentālas infrastruktūras izveide, ko var izmantot dažāda lieluma uzņēmumi no visiem reģioniem;
25. atbalsta priekšlikumu izveidot platformu mākslīgā intelekta pakalpojumiem pēc pieprasījuma; piekļuvi tai nodrošinās digitālās inovācijas centri;
26. uzskata, ka digitālās inovācijas centriem var būt svarīga nozīme apmācībā un digitālo prasmju attīstīšanā privātajā un publiskajā sektorā;
27. norāda, ka Eiropas rūpniecības digitalizēšanas iniciatīvas mērķis ir panākt, lai 2020. gadā katrā reģionā būtu izveidots digitālās inovācijas centrs. Pašreizējā tīklā daudzi reģioni joprojām nav pietiekami pārstāvēti;
28. aicina nekavējoties veikt pasākumus, kas privātajā un publiskajā sektorā palīdzētu attīstīt iedzīvotāju digitālās prasmes un zināšanas atbilstīgi viņu vajadzībām, lai nepieļautu nevienlīdzības palielināšanos starp ES pilsoņiem, reģioniem un rūpniecības nozarēm;
29. uzsver nepieciešamību sekmēt publisku pilotprojektu organizēšanu reģionos, lai iepazīstinātu ar mākslīgā intelekta izmantojumu nākotnes dzīves vidē (tostarp transports pēc pieprasījuma, sociālie pakalpojumi, viedās pilsētas), un radināt cilvēkus to pieņemt un izmantot savā labā;
30. norāda, ka mākslīgais intelekts, izmantojot apjomradītus ietaupījumus, var veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, bet milzīgi lielu vērtību rada arī ar mākslīgo intelektu saistītās jaunās preces, pakalpojumi un jauninājumi;
31. uzsver, ka ir jāparedz pārkvalificēšanās iespējas un naudas līdzekļi vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai varētu nodrošināt pārkvalificēšanos tām darbvietām, kas mākslīgā intelekta dēļ tiks pārveidotas vai izzudis;
32. uzsver, ka nākamajā ES finanšu shēmā 2021.–2027. gadam būtisks finanšu līdzekļu apjoms ir jāparedz mākslīgā intelekta attīstīšanai (tai skaitā programmai “Digitālā Eiropa” 2021.–2027. gadam);
33. uzsver, ka saskarsme starp pilsētu izaugsmi, tehnoloģiju, infrastruktūru un kapitāla prasībām rada pilsētām un reģioniem virkni unikālu iespēju un izaicinājumu, kas savukārt nozīmē, ka ir vajadzīga daudzlīmeņu pārvaldība un ieguldījumi fiziskajā, digitālajā un sociālajā infrastruktūrā. Norāda, ka ir svarīgi strādāt ar privāto sektoru, lai garantētu, ka tiesību akti šai jomā atbilst paredzētajam mērķim;

34. uzsver, ka mākslīgais intelekts nav pašmērķis un ka nākotnē ir svarīgi piemērot mākslīgo intelektu e-pārvaldei un sabiedriskajiem pakalpojumiem;
35. uzskata, ka, attīstot mākslīgo intelektu, ļoti svarīgi ir nodrošināt personu privātumu un individuālās tiesības;
36. uzsver mākslīgā intelekta nozīmi un saikni ar pagarinātās realitātes (XR), virtuālās realitātes (VR), paplašinātās realitātes (AR) un 3D tehnoloģijām un robotiku, kas veidos jaunu pamatu globālai uzņēmējdarbībai, platformu ekonomikai un mācību platformām. Tas palīdz nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi daudzveidīgam izglītojošam un kultūras saturam un dod iespēju veidot inovatīvas zināšanu nodošanas platformas darbinieku profesionālās pārkvalificēšanās vajadzībām.
37. norāda, ka ar mākslīgo intelektu saistīto spēju pilnveidošana ir dzinējspēks, kas virza rūpniecības un publiskā sektora digitālo pārveidi;
38. uzsver: lai digitālās Eiropas izveide būtu sekmīga, Savienībai jo īpaši ir vajadzīgi digitālajam laikmetam atbilstoši darba tirgi un izglītības un apmācības sistēmas. Progresīvas digitālās tehnoloģijas, piemēram, augstas veiktspējas skaitļošana, kibernetika un mākslīgais intelekts, tagad ir pietiekami nobriedušas, lai tās varētu pāriet no pētniecības posma uz ieviešanu, izmantošanu un tālāku attīstību Savienības līmenī.

Briselē, 2019. gada 6. februārī

Eiropas Reģionu komitejas

priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ
